

необхідність набуття специфічних знань до цього процесу належить обмежене коло людей, – звідси виникає бажання утворення інституту присяжних.

Дані теорії не є взаємовиключаючими, оскільки передумови до застосування інституту присяжних та його подальша реалізація у різних державах можуть зазнавати радикальних змін. Більше того, віднесення тої чи іншої теорії до характеристик та застосування інституту присяжних значною мірою залежить від персональної оцінки особи, що проводить аналіз, її власного досвіду та переконання. Тому, стосовно одного і того ж інституту присяжних, що сформувався в один і той же історичний період, у межах однієї і тієї ж правової системи, у різних людей може бути протилежна думка щодо передумов його виникнення та класифікації.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний досвід діяльності інститутів мирового судді, суду присяжних, народних засідателів та пропозиції щодо можливостей його застосування в Україні / Бурій А., Таратугла Р., Тополевський Р., Тополевська Л./ Регіональний громадський фонд «Право і Демократія», 2009. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.fond.lviv.ua/storage/library/Doslidzh.myrovosud_prusiaznuh.pdf. – 131 с.
2. Причепій С. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академвидав, 2005. – 592 с.
3. Мирзоев Гасан. Защита прав человека и роль правоохранительной системы государства в ее обеспечении // Уголовное право. – 2006. – №3. – С.114-119.
4. Beme E. A Layman's Guide to Psychiatry and Psychoanalysis. N.Y.: Simon & Shuster, 1968. (Эрик Берн - Введение в психиатрию и психоанализ для непосвященных. Перевод В.Данченко – Минск: Попурри, 2010 г. – 528 стр.)
5. Elizabeth R. Sheyn. A Foothold for Real Democracy in Eastern Europe: How Instituting Jury Trials in Ukraine Can Bring About Meaningful Governmental and Juridical Reforms and Can Help Spread These Reforms Across Eastern Europe. – VANDERBILT JOURNAL OF TRANSNATIONAL LAW. – Vol. 43, 2010. – P. 649-699.
6. Francis J. Mootz III. On Philosophy in American Law. – Cambridge, 2009. – 309 p.

ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІ ІДЕЇ У ВЧЕННІ ІСУСА ХРИСТА

Андрусяк Р.М.,

викладач кафедри цивільного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

В сучасній філософії права все більше прихильників здобуває концепція про потрійну природу витоків західної традиції права. Так, підвалинами останньої, на думку В.А. Бачиніна Г.Дж. Бермана, В.С. Журавського, М.В. Костицького, Д. Ллойда, М.І. Панова та інших дослідників вважаються грецька філософія, римське право та християнська релігія.

Таким чином постає необхідність вивчення особливостей діалогу „християнство – право”. Та, звернувшись до огляду літератури, відразу стикаємося вч-на-вч із парадоксальністю вказаної проблематики.

„Християнське вчення несумісне з правом, а радше щирому християнинові право зайве. Він вищий за ту регуляцію відносин, яку чинить право... Але парадокс полягає в тім, що вище над право християнське вчення про любов забезпечило усталення права в його сучасній формі. Європейська свідомість створена завдяки християнству” – зазначає В.В. Шкода [3, с. 82]. Дана специфіка співвідношення християнства і права висвітлюється також у працях таких видатних філософів права, як С.В. Спекторський та П.Д. Юркевич [2, с. 518-519; 4, с.140].

Однією із основних причин наявності таких діаметрально протилежних позицій щодо ролі християнства у формуванні та розвитку правової культури є, на нашу думку, відсутність єдиного, загальновизнаного підходу до розуміння сутності християнського вчення. Адже першоджерелом для вивчення християнства є Біблія (від грецьк. – книги), яка, не зважаючи на свій сьогоднішній формат однієї книги, насправді складається із великої кількості

окремих книг, що належать перу різних гагіографів, які представляють різні соціальні верстви, різні літературні стилі та жанри, різні, часом віддалені на цілі століття епохи.

Саме тому вважаємо необхідним взяти за основу проведення досліджень християнсько-правової взаємодії так званий христоденричний підхід, суть якого полягає у врахуванні при тлумаченні всього розмаїття біблійних норм, насамперед, вчення і вчинків самого Ісуса Христа.

Безперечно, Христове вчення носить яскраво виражений релігійно-есхатологічний та морально-етичний характер. Проте, водночас можна зауважити в ньому і висвітлення ряду правових моментів, сукупність яких Є.В. Спекторський слушно називає „християнською філософією права” [2, с. 522].

„Не подумайте, ніби Я руйнувати Закон чи Пророків прийшов, Я не руйнувати прийшов, але виконати” (Матв. 5:17) – в такій чіткій та однозначній формі висловився Христос стовно своєї місії по відношенню до Мойсеевого права.

При цьому, Христос чітко розмежував духовні, вічні норми закону, що мають безпосередньо божественне походження: „Поправді ж кажу вам: доки небо й земля не минеться, ані йота єдина, ані жаден значок із Закону не минеться, аж поки не збудеться все” (Матв. 5:18), від норм недосконалої, історично зумовленої людської правотворчості: „Вони кажуть Йому: А чому ж Мойсей заповів дати листа розводного, та й відпускати? Він говорить до них: То за ваше жорстокосердя дозволив Мойсей відпускати дружин ваших, спочатку ж так не було” (Матв. 19:7-8).

Вкрай негативним було ставлення Христа і щодо ганебного зловживання нормами людського, егоїстичного права задля уникнення виконання встановлених Богом заповідей: „А Він відповів і промовив до них: А чого й ви порушуєте Божу заповідь ради передання вашого? Бо Бог заповів: Шануй батька та матір, та: Хто злорічить на батька чи матір, хай смертю помре. А ви кажете: Коли скаже хто батьку чи матері: Те, чим би ви скористались від мене хотіли, то дар Богові,6 то може вже й не шанувати той батька свого або матір свою. Так ви ради передання вашого знівечили Боже Слово” (Матв. 15:1-6).

Більше того, Ісус неодноразово наполягав на виконанні саме „духу”, а не формалізованої, зачерствілої „букви” закону: „І сказав Він до них: Субота постанала для чоловіка, а не чоловік для суботи...” (Мар. 2:27).

А для тих, кому нелегко було розібратися у великому масиві приписів та заборон тогочасного права, Христос вказав ключовий орієнтир, універсальний принцип людського буття – двоєдину заповідь любові: „Учителю, котра заповідь найбільша в Законі? Він же промовив йому: Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією своєю думкою. Це найбільша й найперша заповідь. А друга однакова з нею: Люби свого ближнього, як самого себе. На двох оцих заповідях увесь Закон і Пророки стоять” (Матв. 22:36-40).

Виходячи із вищезазначеного, вважаємо, що теза про несумісність релігійно-морального вчення християнства із юриспруденцією є недостатньо обґрунтованою, а положення про вагому роль християнства у формуванні сучасного права потребує подальшого всебічного вивчення.

Список використаних джерел:

1. Біблія, або Книги святого письма Старого й Нового Заповіту / [Пер. з давньоєвр. й грецьк І.Огієнка]. – [К]: Укр. Біблійне Т-во, 2005. – 1377 с.
2. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова) та ін. Том 1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права. – К.: Видавничий Дім «Юридична книга», 2002. – 568 с.
3. Шкода В.В. Вступ до правової філософії – Харків: Фоліо, 1997. – 223 с.
4. Юркевич П. Історія філософії права. Філософія права. Філософський щоденник – К.: Ред. журн. „Український світ”, 2001.–756с.

ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ